RESİMLİ TÜRKİYE FLORASI
Ek 6- Yayılışlar

Tür yayılışı: Türün Türkiye'deki yayılışı iki türlü verilecektir:

a- Herhangi bir herbaryum örneğine atıf yapmadan, sadece bulunduğu yerler (bölgeler ve bölümler halinde). Buradaki yayılış bilgisi aynen "Türkiye Bitkileri Listesi"nde olduğu gibidir.

Yayılış için kullanılacak temel bölgeler haritası (Şekil 1) ve açıklaması izleyen sayfalardadır.

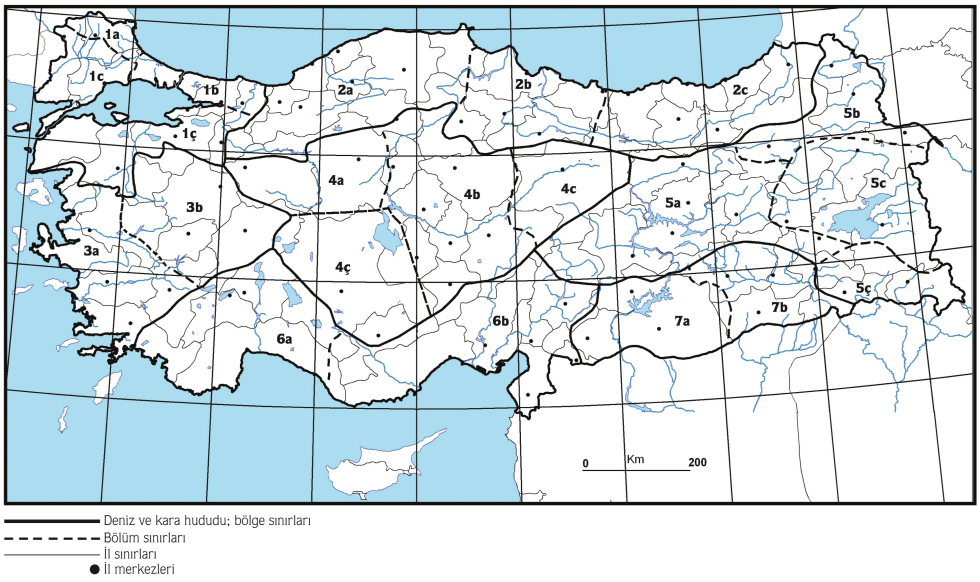

Şekil 1– Türlerin Türkiye Yayılışı için temel harita: *Bölgeler ve Bölümler, haritada gösterildiği gibi numaralandırılmıştır (numaralamada Batı'dan Doğu'ya, yukardan aşağıya bir sıra izlenmiştir).* (Sayın Sedat Avcı'ni izniyle.)

Marmara Bölgesi 1
- Istranca Bölümü 1a
- Çatalca-Kocaeli Bölümü 1b
- Ergene Bölümü 1c
- Güney Marmara Bölümü 1ç

Karadeniz Bölgesi 2
- Batı Karadeniz Bölümü 2a
- Orta Karadeniz Bölümü 2b
- Doğu Karadeniz Bölümü 2c

Ege Bölgesi 3
- Asıl Ege Bölümü 3a
- İç Batı Anadolu Bölümü 3b

İç Anadolu Bölgesi 4
- Yukarı Sakarya Bölümü 4a
- Orta Kızılırmak Bölümü 4b
- Yukarı Kızılırmak Bölümü 4c
- Konya Bölümü 4ç

Doğu Anadolu Bölgesi 5
- Yukarı Fırat Bölümü 5a
- Erzurum-Kars Bölümü 5b
- Yukarı Murat-Van Bölümü 5c
- Hakkâri Bölümü 5ç

Akdeniz Bölgesi 6
- Antalya Bölümü 6a
- Adana Bölümü 6b

Güneydoğu Anadolu Bölgesi 7
- Orta Fırat Bölümü 7a
- Dicle Bölümü 7b

Yayılış ifadeleri: Bir bitkinin, bir bölgenin bütün bölümlerinde olması durumunda sadece bölge adını belirtmek yeterlidir (örneğin, bir bitki Batı, Orta ve Doğu Karadeniz bölümlerinin hepsinde yer alıyorsa yayılış bilgilerinde sadece "Karadeniz Bölgesi" demek yeterli olacaktır.

b- Herbaryum örneğine yapılacak atıflar halinde yayılış belirtilmesi. Her herbaryum örneği bir paragraf halinde ve herbaryum kısaltması dışında **hiçbir kısaltma yapılmadan** belirtilecek. Her örnekle ilgili şu bilgiler bulanacak: İl: Yer bilgisi (örn. İlçe, Köy, Mevkii adı), yükseklik, habitat, varsa konum (koordinat), toplanma tarihi (gün/ ay (küçük romen rakamı olarak)/ yıl), toplayıcı ve numarası ile varsa yardımcı toplayıcılar ve bulunduğu herbaryum ya da herbaryumlar parantez içinde verilecek. Bu listede görülüp incelenmiş örneklerin listelenmesi esastır. Ancak bazen örneklerin fotoğrafı, çizimi veya sanal görüntüsü incelenmiş olabilir. Bu durumda gördüm "!" işareti şu biçimde kullanılacaktır:

a- Örnek doğrudan görülmüş ve incelenmiş ise, bulunduğu herbaryum rumuzu arkasına ünlem konacaktır (HUB!).

b- Örneğin sadece resmi, çizimi veya fotoğrafı görüldü ise, bulunduğu herbaryum rumuzu arkasına ünlem köşeli parantez içinde [!] konacaktır (HUB[!]).

c- Örnek bir veb sayfasında görülmüş ve incelenmiş ise, bulunduğu herbaryum rumuzu arkasına ünlem köşeli parantez içinde [veb!] biçiminde konacaktır. Ayrıca veb adresi ve erişim tarihi belirtilecektir (HUB[veb!]).

Herbaryum örnekleri için toplayıcı ve numarası esastır. Çünkü, bir örnek birkaç herbaryuma dağıtılmış ise bu örneklerin ortak noktası sadece toplayıcı numarası olmaktadır. Ancak bazı araştırıcılar sadece herbaryum numarası ile çalışmaktadır. Bu durumda toplayıcı numarası yerine herbaryum numarası belirtilebilir.

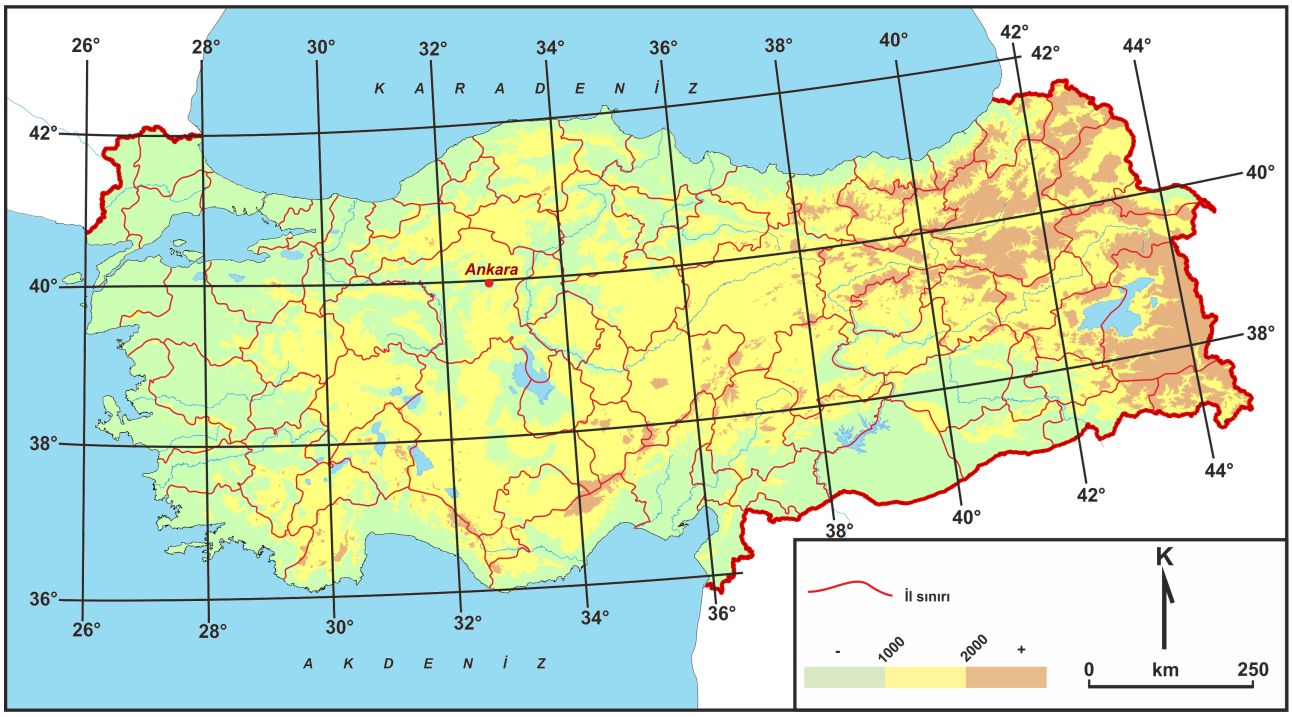

Şekil 2: Türlerin yayılışı için temel harita.

Her herbaryum örneği bir paragraf halinde belirtilecek. Her örnekle ilgili şu bilgiler bulanacak: İl: Yer bilgisi (örn. İlçe, Köy, Mevkii adı), yükseklik, toplanma tarihi (gün/ ay (küçük romen rakamı olarak)/ yıl), toplayıcı ve numarası ile varsa yardımcı toplayıcılar (örnek görüldü ise ünlem ! işareti) ve nokta (.). **Davis'in kitabındaki kareleme sistemi kullanılmayacaktır.**

Bütün herbaryum örnekleri, **illere göre alfabetik** dizilmelidir.

Yayılış uyuşmazlığı:

Herbaryum örneklerine atıflar, her bir paragrafta bir örnek olmak üzere belirtilir. Daha sonra bu yayılışlar Şekil 2'de verilen harita üzerinde siyah üçgen benekler halinde işlenir. Dikkat edilmesi gereken husus her bir türün bir haritaya işlenmesidir. Tür altı taksonlar için farklı benek şekli ile hepsi aynı harita üzerinde gösterilebilir ya da gerektiğinde başka harita düzenlenebilir.

Çalışmanız sonunda bir türün yayılışının (herbaryum dağılımı ve Türkiye genel yayılışı), sizden önceki eserlerdeki (özellikle Davis ve Türkiye Bitkileri Listesi) yayılış alanlarını

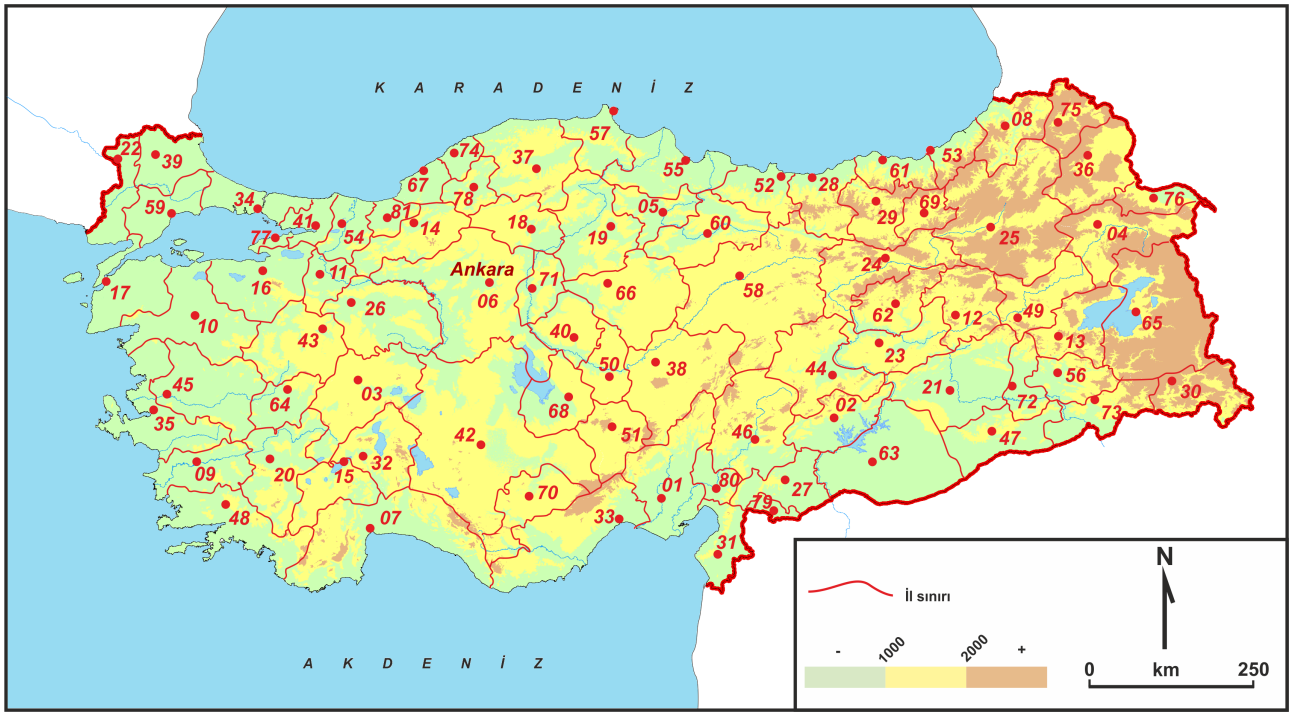

ihtiva etmemesi halinde (ilave başka yayılış alanları olabilir), bunun nedeninin türün tartışma bölümünde mutlaka açıklanması gerekir. Eğer taksonomik bir izahı yoksa böyle bir uyumsuzluk, bazen yeteri kadar herbaryum örneğinin incelenemediğinin göstergesi olabilir. Konuya ilişkin aşağıdaki örneklere bakılabilir.

Örnek 1:

Crocus scharojanii Rupr. türünün Türkiye Florasında Mathew (1984) tarafından Türkiye'de yayılış gösterdiği belirtilerek yayılış bilgisi olarak "N.E. Anatolia. A 7 Trabzon: Zigana pass, 2700 m, Furse 4110! A8 Gümüşhane: Haldizen Da. 2700 m, Balls 583! Rize: nr Djimil (Cimil), 2600 m, viii 1866, Bal. (type of C. lazicus)! Çoruh: Şavval Tepe above Murgul, 2300 m, D. 32293!" verilmiştir. Yazarlar yaptıkları taksonomik değerlendirmeler sonunda bu türün *C. scharojanii* olmadığına ve *C. lazicus* Boiss. türüne ait olduğuna karar vermişler ve tartışma bölümüne "Daha önce Mathew (1984) tarafından Türkiye'de yayılış gösterdiği belirtilen *C. scharojanii* (yaylakovan) örneklerinin, *C. lazicus* (civden) türüne ait olduğu anlaşılmıştır. Gürcistan'da yayılış gösteren *C. scharojanii* türü taç yapraklarının

uçları sivri, kormlarının daha iri ve stolon bulunmamasıyla *C. lazicus* taksonundan ayrılır" şeklinde bir açıklama eklemişlerdir.

Örnek 2:

Allium circinnatum Sieber subsp. *evae* R.M.Burton Türkiye Bitkileri Listesi (Güner vd., 2012)'ne göre Antalya Bölümünde yayılış göstermektedir. Bu altürün yazarlar tarafından incelenen herbaryum materyallerine göre yayılışının Antalya Bölümüne değinilmeden Asıl Ege Bölümü olarak belirtilmesi halinde, taksonun tartışma bölümüne bunu izah edecek bir açıklamada bulunulması gereklidir. Bazen coğrafi bölümlerin komşu olduğu alanlardan toplanan örneklerin lokalitesinin tam olarak belirlenmemesi de bu karışıklığa neden olabilir. Bu gibi durumlarda taksonun lokalitesinin tam olarak belirlenmesi sorunu çözebilir.

Örnek 3:

Allium neapolitanum Cirillo türünün yayılışı Türkiye Bitkileri Listesi (Güner vd., 2012)'ne göre Çatalca-Kocaeli Bölümü ve Akdeniz Bölgesi olarak belirtilmiştir. Yazarlar bu türe ait inceledikleri herbaryum materyallerine göre türün dağılımını Güney Marmara Bölümü, Asıl Ege Bölümü ve Akdeniz Bölgesi olarak belirtmiş iseler daha önceki dağılımdan farklı olarak Güney Marmara Bölümü ve Asıl Ege Bölümü'nü içerecek şekilde ilave örnekler de incelemiş demektir. Bununla birlikte türün Çatalca-Kocaeli Bölümünde niçin dağılım göstermediği izah edilmeli. Bu yapılmadığında ya yeterli herbaryum örneği incelenmemiş, ya da tüm çabalara rağmen ilgili örneklere ulaşılmamış demektir. Eğer ilgili örneklere ulaşılamamış ise Türkiye Bitkileri Listesi veya Türkiye Florası veya ilgili kaynaklar referans gösterilerek türün dağılımı belirtilebilir. Bu durum tartışma bölümünde kısaca açıklanmalıdır. Aksi durumda eksik örnek incelenmesi çalışmanın güvenirliği tartışılır hale getirecektir.

Şekil 3: İdari bölünüş. Türlerin yayılışını öbür haritada işaretleyebilmek için yardımcı harita.

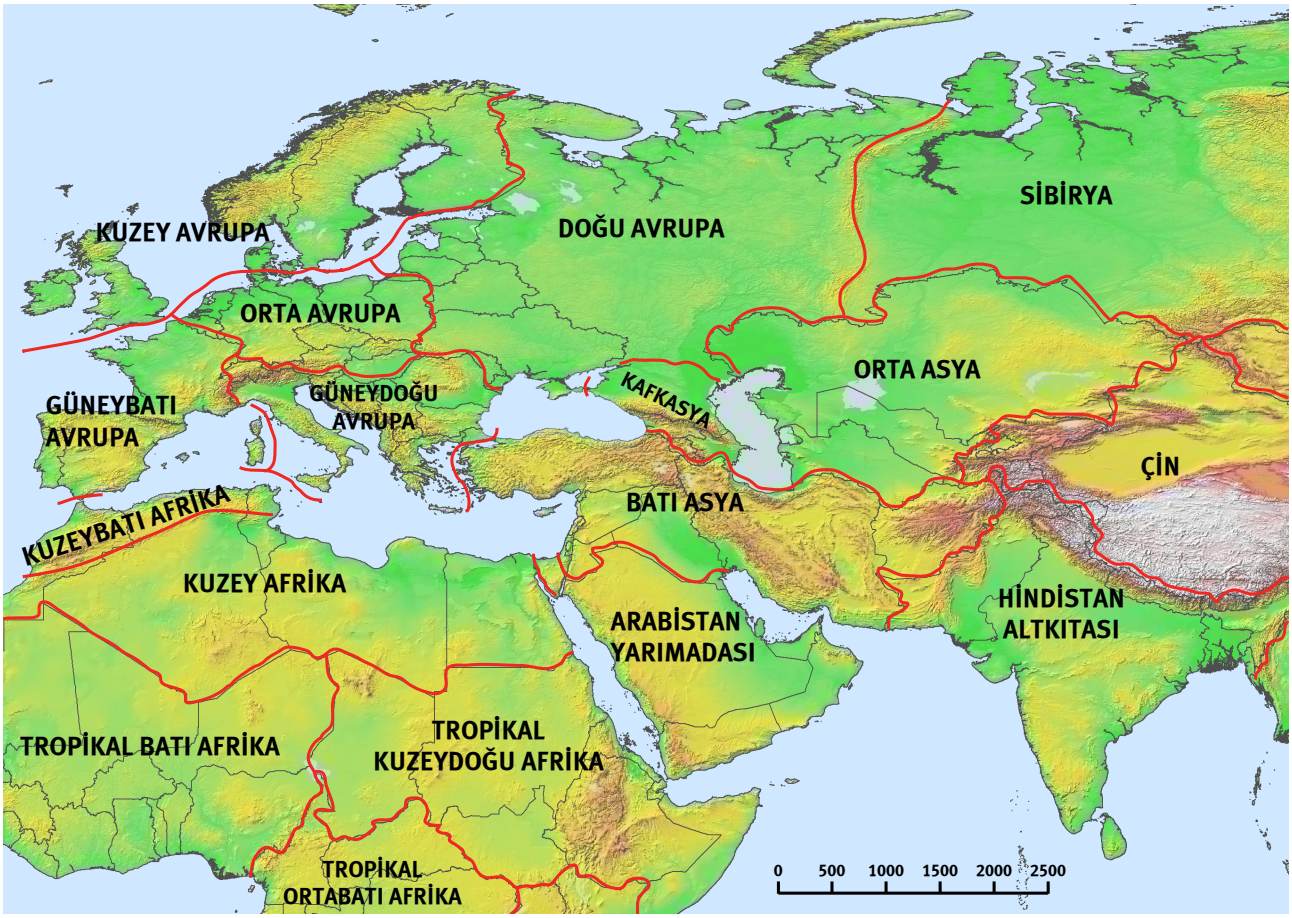

Şekil 4: Türkiye ve komşuları: Bölgeler ve ülkeler.

Dünya yayılışı: Eğer sadece Türkiye'de yaşayan bir tür ise "endemik" sözcüğü kullanılacak. Bunun dışında çok dar yayılışlı bir endemik ise ".... has" veya "... özgü" şeklinde belirtilebilir (örneğin "Rize'ye has", "Kaçkar Dağı'na özgü" vb).

Türün bulunduğu komşu devletler (kara veya deniz) Rusya'dan başlayarak saat yönündeki bir sırayla belirtilecek: Rusya, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan (Nahcivan), İran, Irak, Suriye, Kuzey Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Moldova, Ukrayna.

Daha geniş yayılışa sahip türler için yayılış alanı devlet isimleriyle belirtilecektir. Devletler alfabetik sırada olmalıdır.

Tüm bu yayılışları doğru yazabilmek için şekil 4'deki harita sizlere yardımcı olacaktır.

DİKKAT: Yayılışların harita üzerinde gösterilmesi işi editör heyeti tarafından yapılacaktır. Yazarlardan istenen, yazılı yayılış bilgisinin nasıl olacağıdır.